

Profesoriui Sauliui Sondeckiui – 95

Spalio 11-oji visada ypatinga diena Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazijai. Tai profesoriaus Sauliaus Sondeckio (1928–2016) gimimo diena. Šiais metais minimas 95-asis gimtadienis. Kasmet šią išskirtinę dieną jau nuo pat ryto gimnazijoje jaučiama ypatinga, pagarba ir meilė šiam iškiliam kultūros žmogui tvyranti atmosfera. Pamokose, klasės valandėlių metu kalbama apie profesorių Saulių Sondeckį, jo reikšmę Lietuvos kultūrai.

Pirmoji Maestro pažintis su muzika prasidėjo vaikystėje, klausantis jos, mokantis Šiaulių muzikos mokykloje. Pirmieji muzikos mokytojai, apie kuriuos menininkas kalbėdavo su pagarba, taip pat tie, kurie mokė jį Šiauliuose – Juozas Strolia, Petras Vacbergas, Juozas Jagėla.

Meilę Lietuvai Maestro dar vaikystėje įskiepijo tėvai. Mama Rozalija buvo gimnazijos istorijos mokytoja, tėvas Jackus – Šiaulių burmistras, filantropas, padėjęs vargingiesiems, gelbėjęs nuo pražūties žydus.

S. Sondeckis – pasaulyje pripažintas dirigentas, pedagogas, profesorius, apdovanotas aukščiausiais Lietuvos atlikėjui skirtais titulais. Per ilgą kūrybinį laikotarpį diriguota virš 3000 koncertų beveik visose Europos šalyse, JAV, Japonijoje, Kuboje, Kanadoje, Taivanyje, Pietų Korėjoje.

Prof. S. Sondeckio vadovaujamas Lietuvos kamerinis orkestras koncertavo su žymiausiais pasaulio atlikėjais, dalyvavo prestižiniuose festivaliuose (Šlezvig-Holšteino, Rheinhaus, Ivo Pogoreličiaus, Bachwoche Ansbach, Y. Menuhino ir kt.).

Maestro vadovavo dešimčiai įvairių festivalių jaunimo orkestrams: Buckowo tarptautiniame kamerinių orkestrų festivalyje (Vokietija), Belgijos Jeune Philharmonie, Austrijos Ost-West Musikfest, Davoso, Grenoblio Ensemble Instrumental ir kt. Vadovavo prestižiniam Šlezvigo-Holšteino festivalio orkestrui, kurį įkūrė L. Bernsteinas.

Prof. S. Sondeckis kartu su vadovaujamais orkestrais sukaupė milžinišką visų epochų ir stilių kūrinių repertuarą, įrašė daugybę plokštelių ir CD Lietuvoje bei užsienyje. Išskirtinę vietą prof. S. Sondeckio repertuare užėmė J. S. Bacho ir V. A. Mocarto kūriniai.

Lietuvoje jo iniciatyva buvo sukurti gražūs renginiai: nuo 1963 m. – sekmadieniniai koncertai Vilniaus Arkikatedroje, nuo 1966 m. tradicija tapo naujametiniai koncertai, nuo 1972 m. – „Nakties serenados“ Palangos grafų Tiškevičių rūmų rozarijuje. Prof. S. Sondeckis – kamerinės muzikos festivalio Vilniuje bei tarptautinio Sauliaus Sondeckio festivalio-konkurso Šiauliuose iniciatorius ir vadovas.

Maestro savo talento dėka sugebėjo kamerinį orkestrą garsinti ne sovietų, o Lietuvos vardu, asmenine veikla Lietuvos muzikos kultūrą pristatė pasauliui. Jis buvo laukiamas žymiausiose Europos scenose.

Prof. S. Sondeckis intensyviai koncertavo įvairiose Europos šalyse, dalyvavo festivalyje „Palangos vasara“. 2012 m. rudenį su Vienos konservatorijos orkestru turėjo 8 koncertus Ispanijoje, 4 koncertus Austrijoje. Petrozavodske dirigavo J. S. Bacho Mišias h-moll.

Prof. S. Sondeckis buvo Valstybinės (1971), Vyriausybės (1998), Nacionalinės kultūros ir meno (1999) premijų laureatas, apdovanotas Gedimino I ir V laipsnio ordinais, Sausio 13-osios medaliu, Austrijos I laipsnio garbės kryžiumi už nuopelnus mokslui ir menui, Estijos Marijos žemės baltojo kryžiaus ordinu, Lenkijos garbės kavalieriaus ordinu už nuopelnus Lenkijos respublikai. Jis Lietuvos muzikos ir teatro akademijos bei Šiaulių universiteto garbės daktaras (1999), Šiaulių ir Mažeikių garbės pilietis. 2006 m. jam suteiktas Sankt Peterburgo N. A. Rimskio-Korsakovo muzikos akademijos garbės profesoriaus vardas. Prof. S. Sondeckiui įteiktas Vilniaus miesto apdovanojimas – Žygimanto Augusto medalis (2008), Šv. Jurgio Marijampolės globėjo ordinas už Marijampolės muzikų ugdymą ir koncertinę veiklą (2009), Garbės ordinas už indėlį vystant muzikos meną ir stiprinant Rusijos bei Lietuvos kultūrų ryšius, tarptautinė premija „Baltijos žvaigždė“ už tarptautinių kūrybinių humanitarinių ryšių plėtotę (2010). 2013 metais apdovanotas Kultūros ministerijos garbės ženklu „Nešk savo šviesą ir tikėk“.

Prof. S. Sondeckis buvo ypač darbštus, reiklus, atsakingas. Didelis jo indėlis ugdant smuikininkus. Siekė mokyti muzikos vaikus taip, kad jie pajustų džiaugsmą muzikuodami. Maestro buvo didelis eruditas ir patriotas, kuriam labai rūpėjo Lietuvos ateitis, jos kultūra.

Prisiminimai apie žymųjį Lietuvos kamerinio orkestro įkūrėją, dirigentą, mažųjų muzikantų draugą S. Sondeckį, jo pomėgius, nuoširdų bendravimą gyvi jį pažinojusių žmonių širdyse.

Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazija visada didžiuojasi darbščiais, kūrybingais, talentingais savo mokytojais, jų mokiniais, kurių idėjų, darbų ir pasiektų rezultatų vienas iš įkvėpėjų – Maestro Saulius Sondeckis.

Parengė bibliotekininkė Rasa Zurbienė